

પ્રકરણ -૬ કહેવતો અને ઉખાણા

૬.૧. વસાવા સમાજમાં બોલાતી કહેવત:-

કુકરમુંડા તાલુકાના વસાવા સમાજના પૂર્વજો પેઢી દર પેઢી ચાલી આવતી કહેવાતોને વાગોળતાં આવ્યા છે. પણ હાલ પરિસ્થિતિ ખૂબ જ જુદી છે. યુવાનો અને લોકો ધીમે -ધીમે ભણવા અને કમાવવા માટે પોતાનો વિસ્તાર છોડી બીજે બધે નીકળવા લાગ્યા ત્યારથી પોતાની બોલીને ભૂલતા જઈ રહ્યાં છે. કદાચ હવે એક બે પેઢી પછી આ બધી કહેવતો બોલાતી તદ્દન બંધ થઈ જાય. એવે સમયે કહેવતો મળવી ઘણી મુશ્કેલી હતી. જે કોઈ કહેવત મળી છે એ નીચે મુજબ છે.

❖ દેહવાલી: હુઈ નાંચ હોમાય તીહી મૂહલો ગોચાલૂલો.

ગુજરાતી: સોઈ ના સમાય એવી જગ્યાએ સાંબેલું ધકેલવું.

અર્થ: વાતનું વતેસર કરવું.

શબ્દાર્થ:

હુઈ – સોઈ

નાય – નહીં

તિહી – ત્યાં

મૂહલો – સાંબેલું

ગોચાલૂલો - ધકેલવું

❖ દેહવાલી: ડોગુમ આગ બોલે તે દેખાય પેન ડેડીમ આગ બોલે તે

કેડાલ નાય દેખાય.

ગુજરાતી: ડુંગરમાં આગ બળે એ દેખાય પણ પેટમાં આગ સળગે એ

કોઈને ના દેખાય.

અર્થ: કોઈનું દુઃખ આપણે ના સમજી શકીએ.

શબ્દાર્થ:

ડોગુમ- ડુંગરમાં

બોલે – બળે

પેન – પણ

ડેડીમ – પેટમાં

કેડાલ -કોને

❖ દેહવાલી: ઘોણી તાંવ રાની નેતા ચોવઠે હુણી.

ગુજરાતી: ઘણી હોય ત્યાં સુધી રાણી નહી તો આંગણે કુતરી.

અર્થ: પતિ હોય ત્યાં સુધી જ પત્નીની કિંમત હોય.

શબ્દાર્થ:

ઘોણી – ઘરવાળો

તાંવ -ત્યાં સુધી

નેતા – નહિતર

ચોવઠે -આંગણામા

હુણી -કુતરી

❖ દેહવાલી: આખે કાનુંમ જાય રાનુંમ.

ગુજરાતી: કહે કાનમાં જાય ખેતરમાં.

અર્થ: કહ્યું ના કરવું.

શબ્દાર્થ:

આખે – કહે

કાનુંમ – કાનમાં

રાનુંમ – ખેતરમાં

❖ દેહવાલી: ગોઠીજ ગુરુ ખાલી બાકી કામુંમ આલ્યોહ.

ગુજરાતી: વાતનો જ ગુરુ બાકી કામમાં આળસુ.

અર્થ: વાતો જ કરે અને કામ ના કરે.

શબ્દાર્થ:

ગોઠીજ – વાતનો

કામુંમ – કામમાં

આલ્યોહ – આળસુ

❖ દેહવાલી: વેવાહ વેવાહ એકઠાય ના ગાવુંવાલે નકટે.

ગુજરાતી: ઝગડાને અંતે બંને વેવાઈ એકઠા થઈ જાય ને ગામવાળા ખોટા ઠરે.

અર્થ: સગા એ સગા જ હોય, સમય આવે ત્યારે એક થઈ જાય.

શબ્દાર્થ:

વેવાહ - વેવાઈ

એકઠાય - એકઠા

ના - અને

ગાવુંવાલે - ગામવાળા

❖ દેહવાલી: જો નોમી જાયે તો જ ખમી જાય.

ગુજરાતી: જે નમી જાયે એ જ ખમી જાયે.

અર્થ: નમી જતો માણસ જ સહન કરી જાયે.

શબ્દાર્થ :

નોમી - નમી

જાયે - જાય

❖ દેહવાલી: થુંકીન ચાટનારે.

ગુજરાતી: થૂંકીને ચાંટવું.

અર્થ: કેટલાક લોકો કોઈના ના હોય.

❖ દેહવાલી: લેંગડાલ નાચણો ના આંદલાલ દેખણો.

ગુજરાતી: લંગડાને નાચવું હોય ને આંધળાને જોવું હોય.

અર્થ: જે ના હોય માણસને એ જ જોઈએ.

શબ્દાર્થ:

લેંગડાલ - લંગડા

નાચણો - નાચવું

ના - અને

આંદલાલ - આંધળા

દેખણો - જોવું હોય

❖ દેહવાલી: ઓગરો કોમી પાદરોજ વાદારે.

ગુજરાતી: કામ ઓછું ને દેખાડે વધારે.

અર્થ: દેખાડો કરવો ને કામ ના કરવું હોય.

શબ્દાર્થ:

ઓગરો - હગવાનું

કોમી - ઓછું

પાદરો - પાદ

વાદારે - વધારે

❖ દેહવાલી: જિયું ઠયાલીમ ખાય ટીયુમુજ થુકે.

ગુજરાતી: જે થાળીમાં ખાય એમાં જ થુકે.

અર્થ: દગો કરવો.

શબ્દાર્થ:

જિયું - જેનું

ઠાયાલીમ - ડીશમાં

ટીયુમુજ - એમાં જ

❖ દેહવાલી: કામ વે તાંવ હારી હારી ના કામ પોતે હાતી તું કેડો ના
માય કેડો.

ગુજરાતી: કામ હોય ત્યાં સુધી સારું બાકી પછી તો તું કોણ ને હું કોણ.

અર્થ: સ્વાર્થી લોકો કોઈના ના હોય.

શબ્દાર્થ:

તે - હોય

તાંવ -ત્યાં

હારી - સારા

પોતે - પૂરું

હાતી - એટલે

કેડો - કોણ

માય - હું

❖ દેહવાલી: આકડી દે તા આખો આથ માંગો.

ગુજરાતી: આંગડી આપો તો આખો હાથ માંગવો.

અર્થ: થોડુંક આપો તો વધુની અપેક્ષા રાખવી.

શબ્દાર્થ:

આકડી - આંગડી

દે - આપે

તા - ત્યારે

આથ - હાથ

❖ દેહવાલી: દેખાય હાનિ પેન પાક્કો જોર.

ગુજરાતી: કદ નાનું પણ જોર વધારે.

અર્થ: નાના માણસને નાનો ન સમજવો જોઈએ.

શબ્દાર્થ:

હાનિ - નાની

પેન - પણ

પાક્કો - બહુ જ

જોર - તાકાત

❖ દેહવાલી: દેખાનારે હારે ઓતેજ પેન કામે કાલે.

ગુજરાતી: દેખાય ખાલી સુંદર પણ કામ કાળા.

અર્થ: જે સુંદર દેખાય એ બધા જ સારા ના હોય.

શબ્દાર્થ:

દેખાનારે - દેખાય

હારે -સારા

ઓતે - એટલા

પેન - પણ

કાલે - કાળા

❖ દેહવાલી: કોરએ દગો દે આન પારકે જાગો દે.

ગુજરાતી: સગા દગો આપે ને પારકા જગ્યા આપે.

અર્થ: સગા કરતાં પારકા સારા.

શબ્દાર્થ:

કોરએ - ધરના

દે - આપે

આન - અને

જાગો - જગ્યા

❖ દેહવાલી: ખાજવીને ચાંદો બોનાવે.

ગુજરાતી: ખંજવાડીને ચાંદું કરવું.

અર્થ: હાથે કરીને દુઃખ ઊભું કરવું.

શબ્દાર્થ :

ખાજવીને - ખંજવાડી

ચાંદો - ચાંદું

બોનાવે - બનાવે

❖ દેહવાલી: નાવ મોડો ના દર્શન ખોટો.

ગુજરાતી: નામ મોટું ને દર્શન ખોટું.

અર્થ: નામ મોટા હોય ને કામ ખોટા હોય.

શબ્દાર્થ:

નાવ - નામ

મોડો - મોટું

ને - અને

❖ દેહવાલી: ખાતે જ જાનારે ના ખોદતે જ જાનારે.

ગુજરાતી: ખાતા જ જાય ને ખોદતાં જ જાય.

અર્થ: જ્યાં જમે એનું જ ખરાબ કરે.

શબ્દાર્થ:

ખાતે - ખાતા

જાનારે - જાય

ના - અને

ખોદતે - ખોદતાં

❖ દેહવાલી: દેવો કીન દાન કેઓ.

ગુજરાતી: દેવું કરીને દાન કરવું.

અર્થ: પોતે જ ખાલી હોય અને દાન કરવા દેવું કરે.

શબ્દાર્થ:

કીન - કરીને

કેઓ - કરવું

❖ દેહવાલી: જિયાલ જાગો દે તો જ દગો દે.

ગુજરાતી: જેને જગ્યા આપે એ જ દગો આપે.

અર્થ: દયા કરો એ જ દગો કરે.

શબ્દાર્થ:

જિયાલ - જેને

જાગો - જગ્યા

દે -આપે

તો - તે

દેહવાલી: સાંકલા કાય જ ભરૂચઓ નાએ.

ગુજરાતી: પીઘેલાનો ભરોશો ના કરાય.

અર્થ: પીઘેલો કાઠપણ કરી શકે.

શબ્દાર્થ:

સાંકલા - પીઘેલા

કાય - શું

ભરૂચઓ - વિશ્વાસ

નાએ - નહીં

❖ દેહવાલી: પોચરાલી થએયુ દુખ વાયટીલ કાય માલૂમ.

ગુજરાતી: ઊકરવાળી સ્ત્રીનું દુખ વાંઝણીને શું ખબર.

અર્થ: જેનું દુખ તે જ જાણે.

શબ્દાર્થ:

પોચરાલી - સંતાનપ્રાપ્ત સ્ત્રી

થએયુ - સ્ત્રી

વાયટીલ - નિ:સંતાન સ્ત્રી

કાય - શું

માલૂમ - ખબર

❖ દેહવાલી: અમુક વોંકહુંત જો દેખાહએ તો રેતો નાહ.

ગુજરાતી: અમુક સમય જે દેખાય એવું હોતું નથી.

અર્થ: નજરે જોયેલું પણ ખોટું હોય શકે.

શબ્દાર્થ:

વોંકહુંત - વખતે

જો - જે

દેખાહયે - દેખાય

તો - તે

રેતો - હોતું

નાહ - નહીં

❖ દેહવાલી: બોગીઓ માહુ હારો પેન ઠોગ માહુ નાએ હારો.

ગુજરાતી: ડફોડ માણસ સારો હોય પણ ઠગ નહી સારો.

અર્થ: ડોબાનો ભરોસો કરાય પણ ઠગનો ના કરાય.

શબ્દાર્થ:

બોગીઓ - ડફોડ

માહુ - માણસ

હારો - સારો

પેન - પણ

ઠોગ - ઠગ

નાએ - નહીં

❖ દેહવાલી: નેખલે તોતે ચૂકલે.

ગુજરાતી: ભણેલા હોય એટલા બગડેલા.

અર્થ: ભણેલો માણસ ઘણું બધું કરે.

શબ્દાર્થ:

નેખલે – ભણેલા

તોતે – એટલા

ચૂકલે – બગડેલા

❖ દેહવાલી: જેહડો કીહા તેહડો ભોગવા.

ગુજરાતી: જેવું કરે એવું ભોગવે.

અર્થ: માણસ જેવું કરે એવું એણે ભોગવવું પડે.

શબ્દાર્થ:

જેહડો – જેવો

કીહા – કરશો

તેહડો -તેવું

ભોગવા – ભોગવશો

❖ દેહવાલી: માંડો દી દેવો પેન કેદાલ ઓકુલ નાય દેવો.

ગુજરાતી: કોઈને જમવાનું આપી દેવું પણ અક્કલ નહીં આપવી.

અર્થ: કોઈને સલાહ લેવી ગમતી નથી.

શબ્દાર્થ :

માંડો - રોટલો

દી - આપી

દેવો - દેવું

પેન - પણ

કેદાલ - કોઈને

ઓકુલ - શિખામણ

નાય - નહીં

દેવો - આપવું

૬.૨. ઉખાણા: (હાતી કાય?)

વસાવા સમાજમાં કહેવાતા ઉખાણા હવે ના બરાબર સાંભળવા મળે છે એવા સમયે સંશોધન કરી અને ઉખાણા શોધવા ખૂબ જ આકરું કામ રહ્યું. છતાં બને એટલા પ્રયત્ને જે કઈ મળ્યું એ અહીં પીરશું છું. નીચે મુજબ વસાવા સમાજના ઉખાણા છે જે દેહવાલી બોલી અને ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરી મૂક્યા છે.

દેહવાલી: ઓડી-ઓડી વાટકીમ રાલુબાઈ નાચે તો કાય?

ગુજરાતી: નાની-નાની વાડકીમાં રાલુબેન નાચે તે શું?

જાવાબ: જીબ

જવાબ: જીભ

શબ્દાર્થ :

ઓડી- આટલી

વાટકીમ – વાડકીમાં

તો – એ

કાય – શું

❖ દેહવાલી: એક બાંયું કોડીપ પોયરો લીને ઉબલી તો કાય?

ગુજરાતી: એક બેન કેડ પર છોકરું લઈને ઊભી તે શું?

જાવાબ: મકાઈ

જવાબ: ડોડો

શબ્દાર્થ:

બાંયું – બેનનું

કોડીપ – કેડે

પોયરો – છોકરું

લીને – લઈને

ઉબલી – ઊભી

❖ દેહવાલી: ઈયુ તોડી બૂડીન તિયું તોડી નિંગે તો કાય?

ગુજરાતી: આ કિનારે નિકડી પેલા કિનારે નીકળે તે શું?

જાવાબ: ઓલ

જવાબ: હળ

શબ્દાર્થ:

ઈયુ - આ

તોડી - કિનારે

બૂડીન - ડૂબીને

તિયું - પેલે

તોડી - પેલેપાર

નિંગે - નિકળે

❖ દેહવાલી: વેલ-વેલજી, વેલજી ઉપે ફૂલજી, ફૂલજી બાહકો ડેબર્યો તો કાય?

ગુજરાતી: વેલ-વેલજી, વેલજી ઉપર ફૂલજી, અને ફૂલજીનો બાપ મોટા પેટવાળો એ શુ?

જાવાબ: ખોરબૂજો

જવાબ: તડબૂચ

શબ્દાર્થ:

ઉપે - ઉપર

બાહકો - પપ્પા

ડેબર્યો – મોટા પેટવાળો

❖ દેહવાલી: ટોનગલ્યો આંબો પાંજાય પોડયો આખે માંહે દોવડી આલે તો કાય?

ગુજરાતી: વાંકો આંબો ભાંગી પડતાં બધા લોકો દોડી આવ્યા તે શું?

જવાબ: માખચે.

જવાબ: માખીઓ

શબ્દાર્થ:

ટોનગલ્યો – નમેલ

પાંજાય – ભાંગી

પોડયો – પડ્યો

આખે – બધા

માંહે – લોકો

દોવડી – દોડી

આલે – આવ્યા

દેહવાલી: એક દાદો રોદદી વેગર્યો ઊઠીન દોરામ આથ કાલે તો કાય?

ગુજરાતી: એક ભાઈ રોજ સવારે ઊઠીને દરમાં હાથ નાખે તે શું?

જવાબ: ડોંગલી ફાંકલો.

જવાબ: બાંય

શબ્દાર્થ :

દાદો - ભાઈ

રોદદી - રોજ

વેગર્યો - સવારે

દોરામ - દરમાં

આથ - હાથ

કાલે - નાખે

❖ દેહવાલી: એક પાવુહ બુડી મોય બીજો ટાંગાય મોય તો કાય?

ગુજરાતી: એક ભાઈ ડૂબી મરે બીજો ભાઈ ટીંગાય મરે તે શું?

જવાબ: બાતાકો આન વેણગો

જવાબ: બટાકો અને રીંગણ

શબ્દાર્થ :

પાવુહ - ભાઈ

બુડી - ડૂબી

મોઈ - મરે

ટાંગાય - ટીંગાય

દેહવાલી: ફૂલો તિયા ફૂલવો નાય ફૂલવો તિયા ફૂલો નાય તો કાય?

ગુજરાતી: ફૂલ એનું ફળ નહીં અને ફળ એનું ફૂલ નહીં તે શું?

જવાબ: થેવર્યો આન ઉંબરો

જવાબ: થોર અને ઊમરો

શબ્દાર્થ:

તિયા - તેનું

ફૂલવો - ફળ

નાય - નહીં

❖ દેહવાલી: ખોબા ઓડી સાટી, આખું દીહ પોચે તેબી નાચે પોરાઈ.

ગુજરાતી: ખોબા જેટલી ટોપલી, આખો દિવસ ભરે તો પણ ના ભરાઈ.

જવાબ: ઓણી

જવાબ: ઓરણી

શબ્દાર્થ:

સાટી - વાંસની નાની ટોપલી

આખું - આખો

દીહ - દિવસ

પોચે - ભરે

તેબી - તો પણ

નાય - નહીં

પોરાય - ભરાઈ

દેહવાલી: ઉનાલામ ચિરાય જાય આન વોહરાતુંમ મોઈ જાય તો કાય?

ગુજરાતી: ઉનાળામાં ચિરાઈ જાય અને ચોમાસામાં મરી જાય તે શું?

જવાબ: જમીનુંમ ચીરા પોડઈ જાતા તે.

જવાબ: જમીનમાં ચીરા પડી જવા.

શબ્દાર્થ:

ઉનાલામ - ઉનાળામાં

આન - અને

વોહરાતુંમ - ચોમાસામાં

મોઈ - મરી

❖ દેહવાલી: એક દાદા બારા પોતડે તો કાય?

ગુજરાતી: એક દાદાના બાર જોડી કપડાં તે શું?

જવાબ: કાંદો

જવાબ: ડુંગડી

શબ્દાર્થ :

દાદા - ભાઈ

બારા - બાર

પોતડે - કપડાં

❖ દેહવાલી: દાબબી ખોલીન ખિચડી ખાય તો કાય?

ગુજરાતી: ડબ્બી ખોલીને ખિચડી ખાય તે શું?

જવાબ: ટેનબરે

જવાબ: ટીમરુ

શબ્દાર્થ:

દાબબી - ડબ્બી

ખોલીન - ખોલીને

❖ દેહવાલી: હાના ચીડા રાતા પાગ તો કાય?

ગુજરાતી: નાના પક્ષીના લાલ પગ તે શું?

જવાબ: મીરચે.

જવાબ: મરચું.

શબ્દાર્થ :

હાના - નાના

ચીડા - પક્ષી

રાતા - લાલ

પાગ - પગ

❖ દેહવાલી: રાતાલ તોડે ના વાંકડો ટોચે તો કાય?

ગુજરાતી: લાલને તોડે ને વાંકું ચાંચ મારે તે શું?

જવાબ: બોરા કાંટો

જવાબ: બોરનો કાંટો.

શબ્દાર્થ:

રાતાલ - લાલને

ના - અને

વાંકડો - વાંકું

ટોચે - ચાંચ મારે

❖ દેહવાલી: ચારા નિસે ડોંગડો, ડોંગડા નિસે કાદુ, કાદુ નિસે પાય તો

કાય?

ગુજરાતી: ઘાંસ નીચે પથ્થર, પથ્થર નીચે કાદવ, કાદવ નીચે પાણી

તે શું?

જવાબ: નારાલ્યો.

જવાબ: નાળિયેર.

શબ્દાર્થ:

ચારા - ઘાંસ

નિસે - નીચે

ડોંગડો - પથ્થર

કાદુ - કાદવ

પાય - પાણી

❖ દેહવાલી: બેન પાવું એફજ ફૂલો તો કાય?

ગુજરાતી: બે ભાઈઓને એક જ ફૂલો તે શું?

જવાબ: બાબલ્યા કાંટો.

જવાબ: બાવળનો કાંટો.

શબ્દાર્થ:

બેન - બે

પાવું - ભાઈ

એફજ - એક જ

તો - તે

❖ દેહવાલી: કાલા ડોંગળા થૂલએ ચાર દીવા તો કાય?

ગુજરાતી: કાળા મોટા પથ્થર નીચે ચાર દીવા તો કાય?

જવાબ: મોહડી બુજલા

જવાબ: ભેસના આંચળ

શબ્દાર્થ:

કાલા - કાળા

ડોંગળા - પથ્થર

થૂલએ - નીચે

❖ દેહવાલી: પોલા ગોલા મુયુનજ નાએ તો કાય?

ગુજરાતી: ભરેલા માતળાનું મો જ નઈ એ શું?

જાવાબ: હાંકવો.

જવાબ: ઈંડું

શબ્દાર્થ:

પોલા - ભરેલા

ગોલા - માટલું

મુયુનજ - મોઢું

નાએ - નહીં

❖ દેહવાલી: એક દાદા દોહ પાંગ તો કાય?

ગુજરાતી: એક દાદાને દસ પગ એ શું?

જાવાબ: ફૂંચલો.

જવાબ: કાયબો.

શબ્દાર્થ:

દાદા- ભાઈ

દોહ - દસ

પાગ - પગ

❖ દેહવાલી: ઠાલી પોઈ પોઈસા તું નાએ ગોણાય માન નાય ગોણાય તો કાય?

ગુજરાતી: થાળી ભરીને પૈસા મને ના ગણાય ને તમને ના ગણાય એ શું?

જવાબ: વાદલાં તારે

જવાબ: તારા

શબ્દાર્થ:

ઠાલી - ડીશ

પોઈ - ભરીને

પોઈસા - પૈસા

તું - તને

નાએ - નહીં

ગોણાય - ગણાય

માન - મને

❖ દેહવાલી : એઠાં આંદારો આન ઊંચે આગ તો કાય?

ગુજરાતી: નીચે અંધારું અને ઉપર અજવાળું એ શું?

જવાબ: દીવો

જવાબ: દીવો

શબ્દાર્થ:

એઠાં - નીચે

આંદારો - અંધારું

આન - અને

❖ દેહવાલી: કાલા જોંગલુંમ રિન રાતો પાય પીએ તો કાય?

ગુજરાતી: કાળા જંગલમાં રહી લાલ પાણી પીએ એ શું?

જવાબ: જૂવે

જવાબ: જૂ

શબ્દાર્થ:

કાલા - કાળા

જોંગલુંમ - જંગલમાં

રિન - રહી

રાતો - લાલ

પાય - પાણી

પીએ - પીવે

❖ દેહવાલી: એક થએયુ કોડીપ પોયરો તો કાય?

ગુજરાતી: એક સ્ત્રીને કેડે છોકરું એ શું?

જવાબ: ડોડો

જવાબ: મકાઈ

શબ્દાર્થ:

થએયુ - સ્ત્રી

કોડીપ - કેડે

પોયરો - છોકરું

❖ દેહવાલી: પાન તાહા કુલે નાય ના કુલે તાહા પાન નાયે તો કાય?

ગુજરાતી: પાન હોય ત્યારે ફૂલ નહીં હોય અને ફૂલ હોય ત્યારે પાન
નહીં હોય એ શું?

જવાબ: થેવર્થ

જવાબ: થોર

શબ્દાર્થ:

તાહા - ત્યારે

નાય - નહીં

ના - અને

નાયે - નહીં

❖ દેહવાલી: એક દાદો વેગર્યો ઉઠી ઊઠીન બોંબલે તો કાય?

ગુજરાતી: એક ભાઈ સવારે ઉઠી ઊઠીની બૂમો મારે એ શું?

જવાબ: ફૂકડોઅ

જવાબ: મરઘો

શબ્દાર્થ:

દાદો - ભાઈ

વેગર્યો - સવાર

બોંબલે - બૂમો પાડે

❖ દેહવાલી: એક દાદાલ હોવારી હોવારી થાકા ટેબઈ નાય કાય નિંગે

તો કાય?

ગુજરાતી: એક ભાઈને સમારી સમારી થાકો તોય કઈ ન મળે એ શું?

જવાબ: કાંદો

જવાબ: ડુંગળી

શબ્દાર્થ :

હોવારી - સમારી

થાકા - થાકો

ટેબઈ - તો પણ

નાય - નહીં

કાય - કઈ

નિંગે - નીકળે

❖ દેહવાલી: મૂઠી પોચને લાકડ્યાં પેન તુલ નાય ગોનાય માન નાએ

ગોનાય તો કાય?

ગુજરાતી: મૂઠી ભરીને લાકડી પણ તને ના ગણાય ને મને ના ગણાય

એ શું?

જાવાબ: ચોંત્યએ

જવાબ: વાળ

શબ્દાર્થ:

મૂઠી - મુઠી

પોચને - ભરીને

લાકડ્યાં - લાકડીઓ

પેન - પણ

તુલ - તને

નાય - નહીં

ગોણાય - ગણાય

માન - મને

❖ દેહવાલી: એક બાંચું જીહી જાય તીહઈ વિયા તીજ જાય તો કાય?

ગુજરાતી: એક બેન જ્યાં જાય ત્યાં સુવાવડ થતી જ જાય એ શું?

જાવાબ: ઇસટી

જવાબ: બસ

શબ્દાર્થ:

બાંયું – બેન

જીહી – જ્યાં

તીહઈ -ત્યાં

વિયા – સુવાવડ

❖ દેહવાલી: એક દાદા ડેડીમ દાંત તો કાય?

ગુજરાતી: એક દાદાને પેટમાં દાંત એ શું?

જાવાબ: કાયરો

જવાબ: ચીમડું

શબ્દાર્થ:

ડેડીમ – પેટમા

દાદા – ભાઈ

❖ દેહવાલી: એક પોયરી સાત સાડ્યા પોવે તો કાય?

ગુજરાતી: એક છોકરી સાત સાડીઓ પહરે એ શું?

જાવાબ: કાંદો

જવાબ: ડુંગડી

શબ્દાર્થ:

પોયરી – છોકરી

સાડ્યા – સાડીઓ

પોવે – પહરે

❖ દેહવાલી: દાબડી ખોલીને ખિચડી ખાજી તો કાય?

ગુજરાતી: ડબ્બી ખોલીની ખિચડી ખાઈએ એ શું?

જવાબ: ટેમબરે

જવાબ: ટીમરુ

શબ્દાર્થ:

દાબડી - ડબ્બી

ખાજી-ખાઈએ

કહેવત અને ઉખાણાના માહિતીદાતા:

ક્રમ	નામ	ગામ	ઉંમર	શિક્ષણ
૧.	ઉખડીબેન ગોનાભાઈ વળવી	ઉમજા	૫૦	નિરક્ષર
૨.	રમાંબેન રણમલ પાડવી	ઝૂલકટી	૪૬	દસમું
૩.	મથુરાબેન દિનેશભાઈ પાડવી	વડપાડા	૪૪	નિરક્ષર
૪.	કુલાવંતી કિશનભાઈ પાડવી	ફૂલવાડી	૫૯	નિરક્ષર
૫.	કલ્પનાબેન ભીંસીનગભાઈ વળવી	પાટીપાડા	૪૦	સાતમું
૬.	સુમિત્રાબેન બંદીલાલ વળવી	ઉમજા	૫૪	નિરક્ષર
૭.	સિડાબેન વસંતભાઈ વળવી	ઉમજા	૫૦	નિરક્ષર
૮.	વીક્ષાબેન દીપકભાઈ વસાવા	પાટીપાડા	૪૪	સાતમું
૯.	સંગીતાબેન કિશનભાઈ	મૌલીપાડા	૫૬	નિરક્ષર
૧૦.	લીલાબેન કાચુભાઈ વળવી	પરોડ	૪૩	ત્રીજું
૧૧.	લક્ષ્મીબેન શંકરભાઈ પાડવી	ઉમજા	૫૩	દસમું
૧૨.	ગોરાબેન માનસિંગભાઈ વસાવા	ડાબરીયાંબા	૬૭	નિરક્ષર
૧૩.	કમુબેન સુભાષભાઈ પાડવી	મૌલીપાડા	૫૪	નિરક્ષર